

HENRY MILLER

Plexus

Traducere din limba engleză
de Antoaneta Ralian

POLIROM
2018

M-am bucurat să-l aud speculând pe această temă. Nici un moment nu am trădat, prin vreun cuvânt sau vreun gest, ceea ce știam despre el. Nici Monei n-aș fi îndrăznit să-i dezvălui adevărul. Iar el părea să-și dea seama că poate avea încredere în mine.

Și așa am discutat și am tot discutat, mai ascultându-l din când în când și pe Moskowitz și bând cu moderație. Am înțeles că îi comunicase deja Monei că rubricile nu fuseseră acceptate. Toată lumea le apreciasse, dar șeful cel mare, oricine o mai fi fost și ăsta, fusese de părere că nu erau de nivelul ziarelor Hearst.

— Și de ce să nu le citească chiar Hearst în persoană? m-am hazardat să întreb. Și el personal le-a refuzat?

Cromwell mi-a explicat că Hearst se bizuia de obicei pe deciziile subalternilor săi. Totul era foarte complicat, a adăugat. Oricum, Cromwell gândea că o să se ivească și altceva, ceva și mai promițător. O să aibă mai multe informații după ce o să plece la Washington.

Firește, eu eram în măsură să interpretez promisiunile lui ca o simplă formulă de politețe, pentru că știam foarte bine, din documentele pe care le citisem, că tânărul Cromwell va lipsi cel puțin două luni din Washington, că, de fapt, peste șapte-opt zile se va afla la București, unde va duce tratative în limba acelei țări, pe care o vorbea fluent.

— S-ar putea să-l văd pe Hearst luna viitoare, când plec în California, a continuat, fără să i se clikească măcar un singur mușchi. Va trebui să plec acolo într-o călătorie de afaceri. O, apropo, a adăugat, de parcă exact în clipa aceea i se năzărise întrebarea: Prietenul dumitale, doctorul Kronski, nu e nițel cam bizar... vreau să spun, cam bizar pentru un chirurg?

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Nu știu, eu l-aș fi crezut mai curând agent de bursă sau ceva de genul ăsta. Poate că totul era o poză, menită să mă amuze pe mine...

— Te referi la vorbăria lui? Așa e întotdeauna când bea. Nu, Kronski e realmente un tip remarcabil – și un chirurg excelent.

— Când o să mă întorc, trebuie să-l consult și eu. Copilul meu cel mic are un picior bont. Poate că doctorul Kronski ar ști ce trebuie făcut.

— Sunt convins că știe, am replicat, uitând că se presupunea că și eu sunt chirurg.

Ghicindu-mi parcă omisiunea și încercând să fie puțin glumet, Cromwell a adăugat:

— Poate că și dumneata m-ai putea informa în chestiunea aceasta, doctore Marx. Sau nu-i specialitatea dumitale?

— Nu, nu ține de specialitatea mea, dar pot să-ți spun un singur lucru. Au existat rezultate bune în asemenea cazuri. Depinde de caz. Ar fi complicat să-ți explic acum...

— Înțeleg, m-a asigurat cu un zâmbet generos. E bine de știut că există speranțe.

— Există, l-am asigurat cu căldură în glas. După câte știu eu, la București e un chirurg reputat, despre care se spune că vindecă nouăzeci la sută din cazurile care i se prezintă. Are un tratament special, inventat de el, care la noi încă nu e cunoscut. Cred că e vorba de un tratament cu electricitate.

— La București, spui? Atât de departe?

— Da, e departe, am fost eu de acord.

— Ce-ar fi să mai luăm o sticlă de vin de Rin? a propus Cromwell.

— Dacă insiști, am replicat modest. O să mai iau un strop și pe urmă trebuie să plec.

— Mai rămâi, m-a rugat. Îmi face o reală plăcere să stau de vorbă cu dumneata. Știi, uneori îmi pari mai curând un literat decât un chirurg.

— Obişnuiam să scriu. Dar asta s-a întâmplat cu ani în urmă. În profesiunea noastră nu prea ai timp pentru literatură.

— La fel se întâmplă și în lumea finanțelor, a întărit Cromwell.

— Așa-i.

Ne-am zâmbit unul altuia cu bunăvoință.

— Dar au existat medici care au scris cărți, nu-i așa? m-a întrebat. Adică romane, piese de teatru...

— Au existat foarte mulți... Schnitzler, Mann, Somerset Maugham...

— Nu-l uita pe Elie Faure, a subliniat Cromwell. Mona mi-a vorbit mult despre el. A scris o istorie a artei sau așa ceva... nu? S-a uitat la Mona, ca să-i confirme. Eu nu i-am cunoscut opera. Și nu pot deosebi un tablou bun de unul prost.

— Nu te cred. Sunt convins că atunci când vezi un fals îți dai seama.

— De ce crezi așa ceva?

— O, e o simplă impresie. Cred că detectezi pe dată tot ce e contrafăcut.

— Mă supraevaluezi, doctore Marx. Desigur, în profesiunea noastră trebuie să fii tot timpul atent la banii falși. Dar lucrul ăsta nu ține de departamentul meu. Avem specialiști în domeniul ăsta.

— Firește. Dar, într-adevăr, Mona are dreptate. Într-o zi va trebui să-l citești pe Elie Faure. Imaginează-ți un om care să scrie *Istoria Artei* în timpul său liber. Când își vizita pacienții, își făcea note pe manșetă. Din când în când lua avionul și zbura în câte un loc îndepărtat, în Yucatan, în Siam sau în Insula Paștelui. Mă îndoiesc că vecinii lui știau că întreprinde asemenea călătorii. Aparent, ducea o viață anostă. Era un medic excelent. Dar marea lui pasiune era arta. Nici nu-ți pot spune cât de mult îl admir.

— Vorbești despre el întocmai ca și Mona, a comentat Cromwell. Și mai spui că nu ai timp de studiu.

Aici Mona s-a simțit obligată să intervină. Potrivit ei, eram un om cu multiple fațete, un om care părea să aibă timp pentru orice. De pildă, n-ai fi bănuțit că doctorul Marx este și un muzician dotat, un expert în jocul de șah, un colecționar de timbre...

Cromwell a contrazis-o, susținând că și-a dat seama că aveam multe însușiri pe care eram prea modest ca să le revelez. Era convins, de pildă, că aveam o imaginație extrem de bogată. Ne-a amintit, în treacăt, că îmi examinase mâinile în seara în care ne-am cunoscut. Și, după umila lui părere, mâinile mele dezvăluiau mult mai mult decât îndemânarea de a folosi bisturiul.

Interpretând această remarcă în felul ei, Mona l-a întrebat imediat dacă știe să ghicească în palmă.

— Nu prea, a replicat Cromwell cam mirat. Doar atât cât să deosebesc un criminal de un măcelar, un violonist de un farmacist. Aproape oricine poate recunoaște așa ceva, fără să fie chiromant.

La acest punct, am simțit impulsul de a-i lăsa singuri.

— Mai stai, m-a rugat Cromwell.

— Nu, sincer, trebuie să plec, am spus, luându-i mâna.

— Sper să ne întâlnim din nou, în curând. Data viitoare adu-ți și soția. O ființă fermecătoare. Mi-a plăcut mult.

— Așa e, am răspuns, roșind până în vârful urechilor. Mă rog, la revedere. Și *bon voyage!*

La aceste cuvinte, Cromwell și-a ridicat paharul, peste marginea căruia i-am deslușit privirea ușor batjocoritoare. La ușă, s-a apropiat Papa Moskowitz.

— Cine-i bărbatul ăla de la masa voastră? m-a întrebat cu glas scăzut.

— Sincer să fiu, habar n-am. Întreab-o pe Mona.

— Deci nu-i un prieten al dumitale?

— Și la asta e greu de răspuns. Ei, la revedere. Și am plecat.

În noaptea aceea am avut un vis răscolitor. A început, așa cum debutează adeseori visurile, cu o urmărire. Urmăream un omuleț pricăjit, pe o stradă întunecoasă, care ducea la râu. În spatele meu, însă, era un om care mă urmărea pe mine. Și era foarte important să-l ajung din urmă pe omul pe care-l fugăream eu, înainte ca acela din spate să mă prindă pe mine. Omulețul pirpiriu după care fugeam eu nu era altul decât Spivak. Îl urmărisem întreaga noapte dintr-un loc în altul și, în cele din urmă, îl pusesem pe fugă. Dar cine era omul care mă urmărea pe mine, habar nu aveam. Oricine ar fi fost, avea vântul în pupă și era iute de picior. Aveam neplăcuta senzație că ar fi putut să mă ajungă din urmă oricând ar fi avut chef. Cât despre Spivak, deși nu doream decât să-l văd înecat, consideram totuși mai urgent să-l înșfac întâi de guler pentru că avea asupra-i niște hârtii care erau de importanță vitală pentru mine.

Când ne-am apropiat de debarcaderul care se proiecta în râu, l-am ajuns din urmă, l-am apucat de guler și l-am învârtit prin aer. Dar, spre stupoarea mea, nu era Spivak, ci Sheldon, nebunul. Părea că nu mă recunoscuse, poate din cauza întunericului. A căzut în genunchi în fața mea și m-a implorat să nu-i iau gâtul. „*Eu nu sunt un polac*“, i-am spus și l-am ridicat în picioare. Tocmai atunci s-a apropiat de noi și următorul meu. Era Alan Cromwell. Mi-a pus un pistol în mână și mi-a poruncit să-lucid pe Sheldon.

— Stai să-ți arăt cum, mi-a spus și, răsucindu-i cu brutalitate brațul lui Sheldon, l-a silit să cadă iar în genunchi.

Pe urmă a înfipt gura pistolului în ceafa lui Sheldon. Acesta din urmă schelălăia ca un câine. Am luat pistolul și am țintit țeasta lui Sheldon. „Trage!“, mi-a comandat Cromwell. Am apăsat automat pe trăgaci și Sheldon a executat un mic salt, ca un Hopa-Mitică, apoi s-a prăbușit cu fața-n sus.

— Bine lucrat! a apreciat Cromwell. Trebuie să ne grăbim. Măine-dimineață, la prima oră, suntem așteptați la Washington.

În tren, Cromwell s-a metamorfozat complet. Acum semăna ca două picături de apă cu vechiul meu prieten, dublul meu, George Marshall. Ba chiar și vorbea ca acesta, deși, pentru moment, vorbirea lui era incoerentă. Îmi amintea de zilele din trecut când o făceam pe măscăricii în fața celorlalți membri ai celebrei noastre asociații – Societatea Xerxes. Făcându-mi un semn cu ochiul, mi-a arătat insigna ascunsă sub rever, cea pe care o purtam cu toții cu religiozitate și pe care scria cu litere aurii *Fratres Semper*. Pe urmă mi-a strâns mâna în vechea noastră manieră, gâdilându-mi palma cu degetul arătător, așa cum ne salutăm noi pe vremuri.

— E de ajuns pentru tine? m-a întrebat, făcându-mi din nou cu ochiul.

Întâmplător, ochii lui se dilataseră, luând niște proporții formidabile: erau acum uriași și bulbucați ca niște stridii umplute care înotau în fața lui rotundă. Dar asta numai când îmi făcea cu ochiul. Când își relua cealaltă identitate, alias Cromwell, ochii îi erau normali.

— Cine ești tu? l-am rugat să-mi spună. Cromwell sau Marshall?

Și-a dus degetul la buze, în felul lui Sheldon, și a scos un *Sssst!*

Pe urmă, cu o voce de ventriloc care i se strecura prin colțul gurii, m-a informat precipitat, aproape inaudibil și din ce în ce mai accelerat – mă amețea efortul de a-l urmări – că fusese înștiințat, chiar la momentul potrivit, că șefii de la cartierul general erau foarte mândri de mine și că urma să mi se încredințeze o misiune cu totul specială, da, și anume să plec la Tokio. Acolo trebuia să joc rolul unuia dintre oamenii de bază ai mikadoului – ca să pot da de urma unor gravuri furate.

— Știi, mi-a spus el cu o voce și mai scăzută, îndreptându-și din nou spre mine stridiile acelea plutitoare, arătându-mi iar insigna de sub rever, strângându-mi mâna și gădilându-mă în palmă, știi, e vorba de gravura pe care o folosim la bancnotele de o mie de dolari.

La acest punct a început să-mi vorbească în japoneză și, spre surprinderea mea, am constatat că înțeleg japoneza la fel de bine ca și engleza. Mi-a explicat, în limba aceea mărunțită cu bețișoare de lemn, că imputernicitul comisiei de artă se lăsase atras în bandă. Acesta era un expert în gravuri pornografice. Va trebui să-l întâlnesc la Yokohama, unde voi fi deghizat în medic. El va purta o uniformă de amiral cu un tricorn caraghios pe cap. La aceste cuvinte, mi-a tras un ghiont cu cotul și s-a hlizit, exact ca un japonez.

— Regret că trebuie să-ți spun, Hen, a continuat, revenind la limba brooklyneză, dar au sechestrat-o pe soția ta. Da, au prins-o în flagrant delict cu un pachet mare de cocaină. M-a înghiontit din nou, mai violent de astă dată, apoi a continuat: Adu-ți aminte de ultima întrunire pe care am organizat-o – la Grimmy. Știi, când au adormit peste noi. De atunci am mai repetat de multe ori scamatoria aia cu sfoara și cu scara. La aceste cuvinte, mi-a strâns iar mâna și a executat semnul în palmă. Acum, ascultă-mă, Hen, a continuat, și destupă-ți urechile... Când coborâm din tren, înaintezi agale pe Pennsylvania Avenue, ca și cum ai pornit-o la